

Museoviraston avustukset Euroopan kulttuuriperintövuoden 2018 toteuttamista tukeviin, kansalaisten ja erilaisten yleisöjen osallisuutta tukeviin yhteishankkeisiin

Helsingin kaupunginmuseo

LIITE 1 Hankeaihio

18.10.2017

Hankkeen tausta

Uudistunut Helsingin kaupunginmuseo avautui toukokuussa 2016 Senaatintorin kulmalle. Uusi museo on saanut tunnustusta monipuolisesta sisällöstään ja siitä, että se tarjoaa mahdollisuuksia kokeilla, koskettaa ja kokea myös voimakkaita tunteita. Viime vuosina on kirkastettu myös museon strategiaa ja toiminnan tavoitteita, joissa korostetaan kaupunkilaisten kanssa yhdessä tekemistä, vapaaehtoistoiminnan kehittämistä ja museon vaikuttavuutta myös seinensä ulkopuolella.

Museon vapaaehtoistyön kehittäminen ja kaupunkilaisten osallistaminen ovat olleet jo vuosia osa museon näkyvää toimintaa. Kaupunkilaiset ovatkin päässeet osallistumaan sekä itse museon että näyttelyiden suunnitteluun. Myös kulttuuriympäristön vaalimiseen liittyen olemme lähteneet toteuttamaan osallistavia toimintamalleja. Hanke, johon avustusta haetaan, linkittyy Pirkanmaan maakuntamuseon hallinnoimaan Adoptoi monumentti-toimintaan. Toiminnan idea on kannustaa vapaaehtoisia ryhmiä adoptoimaan arkeologinen kohde, rakenne tai rakennus hoidettavakseen ja näin edesauttaa kohteen säilymistä. Pirkanmaalla hanke käynnistyi vuonna 2008 ja se palkittiin vuonna 2016 Euroopan unionin kulttuuriperintöpalkintojen Grand Prix'llä.

Helsingin kaupunginmuseolla on viime vuosina tehty valmisteluja Adoptoi monumentti -toiminnan laajenemiseksi Helsingin alueelle ja tämä tulee tapahtumaan vuonna 2018 yhteistyössä Pirkanmaan maakuntamuseon kanssa. Tämän kaltainen kulttuuriympäristöön kohdistuva kaupunkilaisia osallistava vapaaehtoistoiminta toteuttaa juuri mainiosti edellä mainittuja kaupunginmuseon strategisia painopisteitä. Toiminta sopii myös erinomaisesti Helsingin kaupungin uuteen kaupunkistrategiaan, jossa halutaan muun muassa edistää asukkaiden toimijuutta ja osallisuuden kehittämistä. Adoptoi monumentti -toimintamallia on Helsingissä pilotoitu pienimuotoisesti Arkeologian harrastajat Ango ry:n kanssa ja kokemukset ovat olleet myönteisiä. Kun toimintaa tuodaan ensi vuonna esille laajemmin, uskomme että kiinnostus tämän kaltaiseen toimintaan kasvaa.

Hankkeen alustava kuvaus

Helsingin kaupunginmuseo on aloittanut yhteistyön Pirkanmaan maakuntamuseon kanssa Adoptoi monumentti (AM) –toimintaan liittyen syksyllä 2017. Käytännössä tämä yhteistyö tarkoittaa Helsingin kaupunginmuseon AM-toimintaa koskevien tietojen sisällyttämistä Adoptoi monumentti –verkkosivuille, toisilta oppimista ja monipuolista yhteistyötä toiminnan puitteissa.

Avustettavan hankkeen tavoite on edesauttaa toiminnan käynnistymistä Helsingissä, levittää tietoa hankkeesta ja sitä kautta edistää helsinkiläisten osallisuutta kulttuuriperinnön käyttöön ja vaalimiseen. Hankkeessa kohderyhmänä ovat erityisesti koululaiset ja heidän sidosryhmänsä, sillä nuorista kasvaa tulevaisuuden kulttuuriperinnön tutkijoita ja suojelijoita. Yhteistyötä tekevät siis Helsingin kaupunginmuseo sekä koulut. Samalla on tavoitteena lisätä Helsingin kulttuuriperinnön tunnettuutta sekä aktivoida nuoret huomaamaan, että historiallisia kohteita saattaa löytyä omasta lähiympäristöstä.

Helsingin alueella sijaitsee runsaasti arkeologisia kohteita eri puolilla kaupunkia. Monet kohteet ovat helposti saavutettavissa, sillä ne sijaitsevat usein asutuksen tuntumassa. Esimerkiksi lukuisat ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoitekohteet, joita sijaitsee kantakaupungin ulkopuolella, sopisivat erinomaisesti opetuskohteiksi sekä vapaaehtoisvoimin hoidettaviksi kohteiksi.

Avustuksella on tarkoitus palkata hankeassistentti puolipäiväisenä työntekijänä kymmeneksi kuukaudeksi. Hankeassistentti sekä museon kulttuuriympäristötiimin ja siellä erityisesti Adoptoi monumentti -toiminnasta vastaavat tutkijat yhdessä suunnittelevat hankkeen tarkemman sisällön ja toteutuksen. Hankeassistentti on mukana myös yhteistyössä Pirkanmaan maakuntamuseon kanssa. Alustava suunnitelma on seuraavan lainen.

Palkattavan hankeassistentin tehtävänä on auttaa Adoptoi monumentti -toiminnasta vastaavia museon kulttuuriympäristötiimin tutkijoita toiminnan käynnistymisvaiheessa adoptoitaviin kohteisiin liittyvissä hallinnollisissa töissä, maastokäynneissä ja tiedon tuottamisessa viestinnälle sekä yleisölle. Toinen tähän avustettavaan hankkeeseen liittyvä projektimainen kokonaisuus, johon hankeassistentti osallistuu, on kontaktien luominen kouluihin. Kohteiksi valitaan muutama koulu, jonka lähellä sijaitsee ensimmäisen maailmansodan aikainen linnoitekohde. Sopiva kohde voisi esimerkiksi olla Kaarelassa sijaitseva Suomalais-venäläinen koulu SVK, jonka lähellä sijaitsee tukikohdan XXIII asema 2. Tarkempana ikäryhmänä ovat alakoululaisten luokka-asteet, jotka ovat aloittaneet historian opiskelun sekä tietysti

heidän opettajansa. Heille tarjotaan mahdollisuutta menneisyydestä oppimiseen aidoilla kulttuuriperintökohteilla maastossa museon asiantuntijan kertomana.

Mikäli joku luokka kokee tällaisen opetuksen inspiroivana, voidaan kysyä kiinnostusta suunnitella ja toteuttaa lyhyt video, jolla koululaiset kertoisivat kohteesta ja sen hoitamisesta. Videon suunnittelussa voisi olla mukana videokuvaamisen ammattilainen, joka myös kuvaisi videon. Tällainen tapa perehtyä historiaan aidossa ympäristössä ja toteuttaa oma opetusvideo, toteuttaa hyvin uuden koulujen opetussuunnitelman mukaista ilmiöoppimista, teemallisuutta, yhdessä suunnittelua ja projektioppimista. Videon teko osallistaa koululaiset vahvasti kulttuuriympäristön käyttöön ja tietoisuus tämänkaltaisesta kulttuuriympäristön vaalimisesta leviäisi myös nuorten sidosryhmiin.

Videosta tulisi oiva lisämateriaali ja inspiraation lähde historian tai arkeologian opiskeluun ja sitä voisi jakaa Helsingin muidenkin koulujen käyttöön. Videota voisi myös käyttää Helsinkiin leviävän Adoptoi monumentti –toiminnan tiedottamisessa Helsingin kaupungin museon omalla viestintä-kanavilla. Hankkeessa tehdyllä videolla olisi siis valmistuttuaan vaikuttavuutta monenlaisiin kohdeyleisöihin. Nuoret toimisivat tässä esimerkkinä ja mallina sille, miten kulttuuriperintöä vaalitaan.

Tavoitteena on myös, että joku hankkeesta mukana olevista kouluista adoptoisi lähiympäristönsä kulttuuriperintökohteen hoidettavakseen ja Adoptoi monumentti -toiminnasta sekä yhteistyöstä museon kanssa tulisi pitkäkestoista. Toivon mukaan tällainen koulu toimisi esimerkkinä myös muille kouluille.

Haluamme oppia hankkeesta myös itse. Hankeassistentti kerää palautetta opettajilta ja koululaisilta ja palautteen analysoinnin pohjalta pyrimme kehittämään kulttuuriympäristökasvatuksen menetelmiä ja osallistavia työskentelytapoja.

Alustava aikataulu

Tavoite on toteuttaa hanke vuoden 2018 aikana, esimerkiksi hankeassistentti palkataan välille 03-12/2018.

Yhteistyökumppanit

Esimerkiksi Kaarelassa sijaitseva Suomalais-venäläinen koulu SVK, tarkempana ikäryhmänä ovat alakoululaisten luokka-asteet, jotka ovat aloittaneet historian opiskelun sekä tietysti heidän opettajansa.

Helsingistä löytyy lukuisia ala-asteita, joiden lähiympäristössä sijaitsee esimerkiksi I MS linnoitekohteita (Vartiokylän ala-aste, Pohjois-Haagan ala-aste).

Haun tavoitteiden toteutuminen ja hankkeen vaikutukset

Hanke lisää tietoisuutta kulttuuriperinnöstä yhteisenä omaisuutenamme ja vahvistaa kaupungin museon kulttuuriympäristöosaajien, koulujen ja luovien alojen (videotuotanto) vuorovaikutusta. Nuoret pääsevät oppimaan menneisyydestä aidolla historiallisella kohteella, osallistuvat kulttuuriperinnön käyttöön ja yhteinen videoprojekti parhaimmillaan lisää luokan sosiaalista koheesiota. Parhaimmillaan seurauksena on uusia toimintamuotoja koulujen kanssa, uudenlaista vuorovaikutusta ja koulujen osallisuutta kulttuuriperintöön. Avustettava hanke edesauttaa Adoptoi monumentti- toiminnan käynnistymistä Helsingissä, levittää tietoa hankkeesta ja lisää kulttuuriperintökohteiden tunnettuutta kaupungin alueella sekä kannustaa helsinkiläisiä osallistumaan kulttuuriperinnön vaalimiseen. Avustus mahdollistaisi myös monipuolisen hankkeen esiintuomisen, esimerkiksi mahdollisten tapahtumien tai työpajojen kautta.

Hankkeen kustannusarvio

Menot	Hankeassistentin palkka 10 kk puolipäivätyötä	13750
	Hankeassistentin palkan sivukulut 29,54 % palkasta + arvio lomarahasta	5110
	Videokuvaus ja editointi	5000
	Matkakustannukset (Yhteistyö Pirkanmaan maakunta- museon kanssa)	140
	Tiedotusmateriaali, viestintä, tietotekniikka (materiaali kouluille, markkinointimateriaali)	3000
Menot yhteensä		27000
Tulot	Museoviraston avustus	24300
	Oma rahoitus, 10%	2700
Tulot yhteensä		27000